

SUCCESSOS

CESC MAIDEU
BARCELONA

Els Bombers de la Generalitat estaven acostumats a fer entre 1.400 i 1.500 rescats a la natura cada any. Les xifres variaven molt poc –en van fer 1.410 el 2016 i 1.440 el 2019–, però després de la pandèmia tot va canviar. Acabat el confinament, molta gent va optar per la muntanya. Tot i que pràcticament la meitat de l'any no hi va haver mobilitat, el 2020 els rescats ja van arribar a 1.600, i l'any següent es va superar el rècord absolut: 1.954, un 35% més que dos anys abans.

Aquesta dinàmica es va consolidar el 2022, amb 1.857 rescats, i el 2023 també va pel camí d'uns registres que podrien superar tots els precedents. Fins al 20 de juliol, hi ha hagut 1.202 rescats a la natura. És la xifra més alta dels darrers anys si només comptem els rescats fins al juliol: n'hi va haver 991 el 2022 i 997 el 2021. No hi ha pràcticament cap cap de setmana que no acabi amb un bon grapat de sortides de rescat en diferents punts del país.

“Molta gent que no havia anat mai a la muntanya ara hi està anant”, resumeix Rafael Esteban, oficial del Grup d'Actuacions Especials (GRAE) dels Bombers, i explica que la gran majoria de gent que hi va no fa coses estranyes. Diu que ca-

Freqüència

Cada cap de setmana els Bombers fan rescats a la natura arreu del país

da rescat és diferent, però que normalment són problemes en els quals tothom es pot trobar. Perdre's, desorientar-se, lesionar-se... “La gran majoria són serveis totalment normals”, afegeix l'oficial dels Bombers. Això no vol dir que tots els rescats siguin inevitables, però sí que les actuacions dels serveis d'emergència per clares negligències són una minoria.

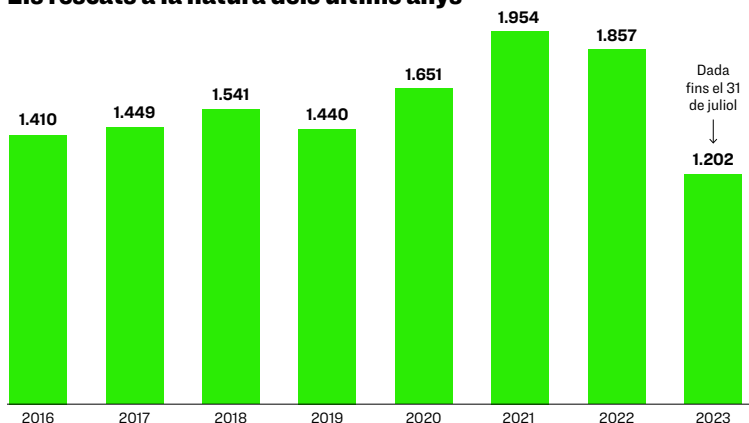
De fet, des que la Generalitat va començar a multar els excursionistes rescatats que havien comès una negligència greu, els expedients no arriben a la quinzena. Esteban vol deixar clar un missatge: ningú ha de deixar de trucar els Bombers per por que li cobrin el rescat. En la grandíssima majoria de casos, si no hi ha una negligència molt greu i evident, això no acaba passant.

Esteban sí que detecta un fenomen nou: “Hi ha persones que truquen per coses que fa anys no passaven”. Per exemple? “Que està molt cansat i que l'hem d'anar a buscar”. Valorar aquestes situacions, admet, és molt complicat. “Hi ha qui diu que està molt cansat i està a punt de tenir un infart. Un altre, però, està cansat i punt”. Valoren molts elements, com la ubicació, el temps que tarden a arribar-hi, l'edat, si va acompanyat, la meteorologia, si el terreny és perillós... S'ha de tenir en compte que cada rescat és un esforç “molt gran” (hi sol anar un helicòpter amb dos GRAE i una metgessa del SEM) i, a més, que en tenen

Els rescats a la muntanya registren màxims històrics en l'era postcovid

Els Bombers assagen guiatges a distància per a gent que es desorienta i aconsellen mirar el temps abans

Els rescats a la natura dels últims anys

Font: Bombers de la Generalitat de Catalunya / Gràfic: ARA

molts d'altres que potsse han de prioritzar. Hi ha jornades, per exemple, que tenen els tres helicòpters del GRAE volant i diversos serveis en espera. En aquests casos, es prioritzen els que poden ser més greus. La tecnologia, però, els ha permès establir noves modalitats de rescat que ajuden a no tensionar tant la seva unitat. Internament en diuen els “rescats per internet”, tot

Un rescat en helicòpter a la Cerdanya en una imatge d'arxiu.

GENERALITAT DE CATALUNYA

que oficialment s'anomena “guiatge de persones perdudes”. El “valor afegit” dels GRAE, explica l'oficial dels Bombers, és que es passen el dia “a la muntanya” encara que estiguin fora de servei. Per això se la coneixen molt.

Quan una persona es perd i la zona no és gaire complicada, a vegades els GRAE li faciliten un telèfon perquè envii la seva ubicació en direc-

te. Després, des del telèfon la van guiant fins a arribar a bon port. Enguany, per exemple, ja se n'han fet més de 40, d'aquests rescats. Tot i que està sent una primera part d'any de rècord, el 2023 és el primer any que es compten aquests tipus de rescats. Per tant, a la dada del 2023 de 1.202 rescats se li haurien de restar aquests 40 per fer una comparació real amb els altres anys.

Fins i tot, des del GRAE tenen detectats alguns punts de la topografia catalana on la gent se sol perdre més del compte. “Tenim un punt a Queralbs on s'han perdut cinc grups en tres mesos”, explica l'oficial del cos. Normalment aquestes zones coincideixen amb tracks que pots trobar per internet que sembla que no tenen pèrdua, però sobre el terreny la cosa és diferent. Davant d'aquestes situacions, els Bombers parlen amb els parcs naturals i les administracions per millorar la senyalització o posar baranes.

Preparar-se abans de sortir

Per evitar situacions de risc, explica Esteban, el més important és saber “qui ets tu a la muntanya”. “Cal plantejar-se un objectiu realista amb la teva capacitat”, resumeix. Això vol dir no fer gaires quilòmetres el primer dia, sinó caminar-ne pocs per provar-te físicament i entrenar, per exemple, la interpretació dels mapes i les rutes. Les aplicacions d'avui dia que permeten seguir rutes donen “molta informació i bona”, però l'oficial dels Bombers afegeix que “no és suficient”. Recomanava, per exemple, portar un mapa i una brúixola per si falla la cobertura del telèfon o et quedes sense bateria. També recomana portar una bateria externa.

Tot això és part de la preparació abans de sortir, i hi ha altres coses fonamentals. “Sabates en condicions, roba d'abric, un xiulet per fer soroll per si et venen a rescatar... I, sobretot, un dels elements més importants: mirar el temps que farà, el risc d'incendi i el risc d'allaus abans de sortir de casa”. “El més preocupant és que alguns d'aquests serveis són grups organitzats”, explica Es-

Entrenament

Les aplis donen bona informació, però és clau aprendre a llegir mapes i brúixoles

teban, i repassa alguns dels darrers casos. Un dels que més el va impactar és quan van rescatar un grup de 140 excursionistes holandesos a la Garrotxa el maig passat. Anaven amb monitors i es preveia un canvi de temps a la tarda, i els va enganxar la tempesta de ple. Aquest succés va marcar l'inici d'un estiu, com els dos últims, que està sent intens.

Els GRAE necessiten més efectius? “Tot és millorable, no ens plantem aquí, però tenir tres helicòpters operatius, dos metges assegurats exclusius per als rescats, quatre submarinistes i la unitat canina centralitzada ens dona molt de joc”, respon l'oficial del cos. A més, ara hi ha una nova seu dels GRAE operativa a Valls. —